

ROOSEVELT INGADOZIK

Az amerikai elnök május 27-re halasztotta sorsdöntő elhatározásának bejelentését / Romlik a viszony Washington és Moszkva között / Irák „Fehér Könyvet” ad ki a háboru okairól / Megállapították a német-horvát határt

Hitler Darlan francia kormányelnökkel tárgyalt

Elethalál küzdelem folyik Amerikában a háborus irányzat pártolói és a semlegeség hívei között. A háborus uszítás fokozódása nagyarányú tevékenységet okozott a benemavatozás híveinek soraiban is, akik a legnagyobb aggodalommal figyelik a féktelen angolbarát uszítást és mindenáron igyekeznek megmenteni Amerikát attól a szerencsétlenségtől, amelyet a háborubasodródás jelentene. Az egyenlőtlen drámai küzdelem teljes erővel folyik. A benemavatozás híveinek oldalán csak az általuk hangoztatott igazság áll, hogy t. i. Amerika nem készült fel a háborura, és évek szükségesek ahhoz, hogy hadianyagtermelésének a maximumára való fokozásával elérje a mai német fegyverkezés szintjét, nem is szólva arról, hogy addig Németország sem maradna télen. Széles néprétegek mozdultak meg a háboru ellen és a józanság hangját most már nem tudja elnyomni a fékevesztett háborus hirtetés sem. Ilyen körülmények között a legnagyobb szenzáció erejével hatott az a washingtoni hír, amely szerint Roosevelt elnök elhalasztotta május 14-re, szerdára bejelentett beszédének megtartását és Amerikára sorsdöntő jelentőségűnek számító beszédét május 27-én tartja meg. Hivatalosan az elnök betegségével indokolják a döntés bejelentésének elodázását, nem hivatalos, de beavatott washingtoni körök azonban úgy tudják, hogy Roosevelt megingott korábbi elhatározásában és újabb megfontolás tárgyává teszi mondanivalóit. Az elnök végleges döntése előtt megakarja várni a helyzet további alakulását. Kétségtelen, hogy ez az elnöki állásfoglalás bátorítólag hat a benemavatozás híveinek népes táborára és a háboruellenes hangulat nagyfokú erősödéséhez vezet. További következtetéseket még korai volna levonni az amerikai eseményekből.

Az amerikai erjedéssel egyidejűleg került sör a francia-német tárgyalásokra is, amelyek ugyancsak nagyjelentőségű következményekkel járhatnak. A már napok óta tartó és kedvező légkörben folyó tárgyalások során ma Hitler vezér és kancellár személyesen tárgyalt Darlan francia kormányelnökkel. A tárgyalások anyagáról még nincsenek részletes jelentések, azokból a megjegyzésekből azonban, amelyeket a francia és a tengelysajtó a korábbi tárgyalásokhoz fűzött olyan nagyjelentőségűeknek ítélt meg, a két nemzet közeledésére irányuló megbeszélések, hogy azok kihatással lesznek a világesemények további fejlődésére. A német-francia együttműködés különösen az afrikai és közeli háboru to-

vábbi alakulása tekintetében képviselhet felbecsülhetetlen értéket. Megnemerösített hírek szerint már is számolnak azzal, hogy Né-

metország közeli terveinek végrehajtásánál igénybe veszi Szíria francia mandátumos terület támaszpontjait.

Hess Rudolf, a vezér volt helyettese, Angliába repült

Berlini jelentés szerint Hess szellemi épségében megrendült

Berlin, május 13.
A Német Távirati Iroda átveszi a nemzetiszocialista párt értesítőjének jelentését, mely szerint — mint angol közlések mondják — Hess Rudolf, a vezér volt helyettese, aki szombaton repülőgépen eltűnt Németországból, Angliába érkezett és ejtőernyővel ért földet, miközben megsérült. Hess az utóbbi időben súlyosan beteg volt, gyomorhaja és ideghaja, valamint álmatlanság kínozta és különböző kényszerképzetekkel küzdött. Most arra számított, hogy angol

vezető férfakkal fennálló személyes kapcsolatát a két nemzet összebékítésére használja fel.

Hess Glasgow közelében ért földet.

Német hivatalos helyen megállapítják, hogy Hess cselekedete egy szellemi épségében megrendült ember tettének minősíthető. Hitler vezér és kancellár világosan megmondta, hogy Angliával csak akkor kerülhet sor békére, ha a mostani angol vezetők megbuknak vagy békét kérnek.

Amerika az időhuzás politikáját folytatja

Roosevelt csak május 27-én tartja meg beszédét

Washington, május 13.
Amerika döntését Rooseveltnek a tervek szerint a Pánamerikai Unió szerdai ülésén mondandó beszédében kellett volna bejelentenie. Mint a Német Távirati Iroda közölte, Roosevelt a beszédet és a pánamerikai unió értekezletét május 27-re halasztotta el. A nagyjelentőségű beszéd elmaradását Roosevelt betegségével indokolják hivatalosan.

Washington, május 13.

Mint a Német Távirati Iroda közölte, Roosevelt azon elhatározása, hogy szerdára hirdett beszédét május 27-ig elhalasztja, különböző találgatásokra adott alkalmat. Hivatalosan az elnök betegségével indokolják

a határozat bejelentésének elhalasztását, beavatottak azonban úgy tudják, hogy

Roosevelt a szenátorokhoz küldött és amerikai hajókisérőket ellenző levelek nagy tömege miatt megingott elhatározásában és helyesebbnek tartja kivárni a helyzet további alakulását.

Fehér Könyvet ad ki Irák

Bagdad, május 13.
Az iraki kormány elhatározta, hogy Fehér Könyvet ad ki az angol-iraki háboru megelőző eseményekről és a háboru valódi okairól.
A vezérkar jelentése szerint a harcéri helyzet nem változott lényegesen. A Bas-

rában körülzárt angolok körül szorosabban fogták a gyűrűt. Az angol hadseregéből 300 hindu katona megszökött és önkéntesként jelentkezett az iraki hadseregbe. Szíriából is napról-napra nagyobb számban érkeznek az önkéntesek, hogy harcoljanak az angolok ellen.

Magállapították a német-horvát határt

Zágráb, május 13.
Kedden déli 12 órakor Zágrábban a német és a horvát kormány képviselői egyezményt írtak alá a két ország közös határának megállapításáról.

A szerződés értelmében a szabad Horvátország és Németország határát az a vonal képezi, amely a horvát-német-olasz hármashatártól a magyar-német-horvát hármashatárig húzódik.

Ez a határ egyezik a volt Horvát-Szlovon ország és az Osztrák-Magyar monarchia közötti közigazgatási határral. A pontos határt vegyesbizottság állapítja meg a helyszínen a gazdasági szem-

pontok figyelembevételével. A szerződés megerősítő okmányait Berlinben cserélik ki.

Iraki hadijelentés

Az iraki vezérkar legújabb hadijelentése szerint az iraki csapatok támadásba mentek át az angolok ellen. A légierők felmentést végeztek a brit állások felett.

A bagdadi rádió erősen cáfolja azt az angol forrásból eredő hírt, mintha a brit csapatoknak sikerült volna elfoglalniok Rundbah erődítményt. Utasították az iraki diplomáciai képviselőket, hogy ezt az állítást cáfolják meg.

Hitler és Darlan tengernagy tárgyalásai

Berlin, május 13.
A Német Távirati Iroda hivatalos jelentést közöl, mely szerint Hitler vezér és kancellár Ribbentrop birodalmi külügyminiszter jelenlétében fogadta a francia kormány elnökét, Darlan tengernagyot.

Az atlanti csata multheti eredményei

Berlin, május 13.
Gleise-Horstenau tábornok, a Német Távirati Iroda katonai szakértője szokásos heti beszámolójában leszögezi, hogy a német hadsereg az elmúlt héten teljesen befejezte a hadászati szempontból fontos égei-tengeri görög szigetek birtokbavételét. Azzal a ténnyel, hogy a görög szigetek német kézre kerültek,

Anglia rendkívül veszélyes helyzetbe került a Közelkeleten és Északafrikában. A távolság a német támaszpontoktól Tobrukig a korábbi 1.000 kilométer helyett ma már csak 550 kilométer.

Az angolok mindenáron arra törekednek, hogy megvédjék északafrikai pozícióikat — folytatja beszámolóját a DNB katonai szakértője — ezért védik olyan csökönyös kitartással Tobrukot, Anglia utolsó libiai támaszpontját is.

A tengeri háború is nagymértékben fokozódott az elmúlt héten és a német tengeri valamint légi haderő működése következtében számtalan amerikai hadianyaggal megrakott hajó vándorolt a tengerfenékre.

A tengerészeti egységek az elmúlt hé-

ten 79.750, a légierők pedig 56.000 tonna ellenséges hajóteret, valamint két torpedórombolót, 2 tengeralattjárót, egy előrhajót és két gyorsnaszádot süllyesztettek el.

Megrongáltak 26 nagy teherhajót és két csa patszallítóhajót. Ezek elvesztésével is számolni kell.

A kikötők ellen is nagyarányú volt a német légitervekenység az elmúlt héten. London kikötőjét többszáz német gép támadta és használhatatlanná tette.

76.248 TONNA HAJÓTERET SÜLLYESZTETTEK EL A NÉMETEK EGY ANGOL HAJÓKARAVÁNBÓL

Berlin, május 13.
A Német Távirati Iroda közli, hogy a német tengerészeti és légi egységeknek sikerült abból az angol hajókaravánból, amelyből 20.000 tonnát már elsüllyesztettek, újabb 56.000 tonna hajóteret megsemmisíteniük, úgyhogy a karavánból két napi szivós harc után összesen 13 hajót süllyesztettek el 76 ezer 248 tonna vízkiszorítással.

Hatszáz légitámadás Málta ellen

A Reuter iroda közlése szerint az ellenséges gépek az utóbbi 24 órában három hullámban támadták Málta földközti tengeri angol támaszpontot. A támadás jelentős kárt okozott és számolni kell azzal, hogy a polgári lakosság soraiból többen áldozatul estek a támadásnak. Hétfőn négy ízben volt légi támadás a szigeten.

Amióta Olaszország hadbalépett, összesen 600 légitámadás érte Máltát, ezek közül száz az utóbbi hónapban.

DÉLANGLIÁT TÁMADTÁK A NÉMET REPULÓGÉPEK

Berlin, május 13.
A Német Távirati Iroda közli, hogy a német légierők harcikötélékei keddre virradóra a kedvezőtlen időjárás ellenére is támadták Délanglia kikötőit és ipari célpontjait. A támadás az eddigi jelentések szerint eredményes volt.

Az angol légierők gyöngébb egységei keddre virradóra berepültek Németország déli és nyugati tartományai fölé. Katonai kár nem volt.

London, május 13.
Az angol tengernagyi hivatal hivatalos jelentésében elismeri két felfegyverzett hálszáj elvesztését.

A semleges sajtó London bombázásáról

Stockholm, május 13.
A Stockholms Tidningen londoni munkatársa így ír az angol főváros bombázásáról:

„Hét teljes óra hosszat dörögtek a bombavetők a város fölött. Szünet nélkül tartott a támadás, amire még nem volt példa London történetében.

Szóda kapszulák (Sparklet)

olcsóbbak lettek! Kisüveg szódának megfelelő mennyiség 6 fillérbe kerül. A készületek is. Sparklet pánclüveg olcsóbb lett! Egyedüli lerakat

FEHÉR DROGÉRIA, ZOMBOR

Nem is lehet elmondani, mit jelent az: hét óra hosszat várni a végzet beteljesedését leomló falak, égő házak és

lecsapódó bombák következtében, miközben odafenn a levegőben egymásután száguldanak a nehezebbnél nehezebb bombagépek...

A Szociáldemokratai jelentése szerint a londoni tüzoltóság 124.000 ember egytől-egyig mozgósítva van a támadás tartama alatt megállás nélkül dolgozott. A tüzoltók

Hoover a háború ellen

Washington, május 13.
Herbert Hoover rádiószózatában óvatintette honfitársait a háborubalépéstől. Rámutatott arra, hogy az Egyesült Államok sem katonai, sem gazdasági tekintetben nem készültek fel a háborúra. Márpedig ahhoz, hogy katonai téren fölléphessenek Németország ellen. Amerikának ötmillió

Fokozódik a feszültség Amerika és a Szovjet között

Newyork, május 13.
A Columbia Broadcasting System jelentése szerint Ulmanszky szovjetorosz nagyköveti kormánya nevében erélyes hangú jegyzéket nyújtott át az amerikai külügyminiszternek, amelyben a szovjet kormány elégedetlenségét fejezi ki az amerikai szállítások elmaradása miatt. A szovjetorosz kormány és az Egyesült Államok kormánya között állandóan növekvő feszültség tapasztalható.

A nagyvilágból

A fasiszta párt főtitára május 15-re egybehívta a párt nemzeti igazgatótanácsát. Az iraki hadügyminiszter, aki még a török fővárosban tartózkodik, hír szerint kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve a vezető török politikai személyiségekkel folytatott megbeszéléseivel.

Kairói hírek szerint a Basszora vidékén állomásozó angol birodalmi csapatokat visszavonták Tallagába.

Egy bagdadi hivatalos részről kiadott közlemény szenzációs leleplezést tartalmaz Roosevelt iraki kísérleteivel kapcsolatban,

munkáját nagymértékben megnehezítette az új német taktika, amely abban állott, hogy

először nem gyújtóbombákat dobtak le, hanem nehéz űrméretű robbanóbombákat,

ugy hogy a tüzoltók kénytelenek voltak fehéreket keresni, ami gátolta őket munkájukban.

Hitler megszüntette a vezérhelyettesi tisztséget

Berlin, május 13.
Hitler vezér és kancellár rendeletével megszüntette a vezérhelyettesi tisztséget és a Führer helyettesének ügykörét a jövőben a pártkancellária látja el, amelynek élén Martin Bolmann birodalmi vezető áll. A pártkancellária a Führer személyes ellenőrzése alá esik.

A nemzeti szocialista párt hivatalosan közli:

Hess párttagnak, akinek a Führer évek óta rosszabbodó betegsége miatt a legszigorúbban megtiltotta, hogy továbbra is repülőgépet vezessen, a parancs ellenére a legutóbbi időben sikerült újra repülőgépet szereznie. Szombaton, május 10-ikén 18 óra felé Hess párttag Augsburgban repülőutra indult, amelyről a mai napig nem tért vissza.

Egy hátrahagyott zürzavaros fogalmazásu levele sajnos szellemi megzavarodottság jeleit mutatja, aminek következtében attól lehet tartani, hogy Hess párttag rémképek áldozata lett.

A Führer azonnal elrendelte, hogy Hess párttag származékait, akiknek egyedül volt tudomásuk ezekről a repülésekről és azokat a Führernek előttük ismeretes tilalma ellenére nem akadályozták meg, illetve nem jelentették azonnal, letartóztatták. Ilyen körülmények között tehát a nemzeti szocialista mozgalomnak sajnos számolnia kell azzal, hogy Hess párttag repülése közben valahol lezuhant, illetve szerencsétlenül járt.

főnyi hadsereggel és negyvenmillió tonnás kereskedelmi hajórajjal kellene rendelkeznie. Ilyen nagyszámú hajót csak tíz év alatt lehetne építeni. Ettől eltekintve, az amerikai hadsereg nem rendelkezik megfelelő légi erővel és hajóhadá sem tudná teljesíteni azokat a feladatokat, amelyek a hadbalépés esetén háramlanak rá.

amelyekkel nyomást akar gyakorolni az iraki kormányra. A közlemény szerint az USA kormánya a konfliktus kitörése előtt mindent megtett, hogy az iraki kormányt meggyőzze a brit megszállási terveknek.

A bagdadi USA-követ még az ellenségeskedéseket megelőző héten is közölte az iraki kormánnyal, hogy Roosevelt elnök kész nagyméretű fegyverszállományokat küldeni és tekintélyes összegű kölcsönt biztosítani Iráknak, ha Irák teljesíti az angol követeléseket.

Az USA-követ hangsúlyozta, hogy Roosevelt elnök személy szerint érdekelve van abban, hogy ne gyöngüljön az angol pozíció a Közel-Keleten egy esetleges iraki konfliktus által.

A szófiai szovjetorosz követ repülőgépen Moszkvába repült. Távollétében a követség folyó ügyeit Alexandrov első követségi titkár intézi.

A Szovjetunió haditengerészetének lapja írja, hogy a szovjet hajógyárak a kis- és gyors egységek előállítására olyan gyártási módszert dolgoztak ki, amely a teljesítményt mintegy 30 százalékkal fokozza.

Török-német tárgyalások kezdődnek Ankarában

Zürich, május 13.
A „Tat” berlini levelezője szerint Pápen nagykövét elhagyta a német fővárost, hogy visszatérjen Ankarába. Hír szerint

kíséretében van a német külügyminisztérium egy magasrangu képviselője, amiből arra következtetnek, hogy Ankarában német-török megbeszélések kezdődnek.

NAGYARÁNYU HAJÓIPARI SZTRÁJK SAN-FRANCISKOBAN

San-Francisco, május 13.
A sanfranciscoi hajógyárban a gépszek bérmozgalmat indítottak és a sztrájkok következtében 11 hajógyárban és hajójavító műhelyben be kellett szüntetni a munkát. A munkabeszüntetés 20.000 munkást érint.

VÉGLEGES FRANCIA VESZTESÉGLISTA

Most tették közzé a nyugati francia hősi halottak végleges névjegyzékét. Eszerint az 1940. évi hadjáratban 100.000 francia katonára esett el. Az első — ideiglenes — veszteségi lista szerint 80.000 volt a halottak száma, 20.000 tisztet és közlegényt pedig eltűntnek jeleztek. Azóta befejeződött a francia hadifoglyok teljes névjegyzékének összeállítása, illetőleg személyazonosságuk megállapítása s ennek alapján a 20.000 eltűntet halottnak kell tekinteni.

AZ OLASZ CSÁSZÁR FOLYTATJA ALBÁNIAI SZEMLEUTJÁT

Viktor Emánuel császár és király folytatja szemleutját Dél-Albániában. Az uralkodó ismét számos várost látogatott meg.

UJSÁGÍRÓK A BALKÁNI HARCTEREKEN

Szofia, május 13.
A német hadvezetés meghívására a német és Németországban működő idegen újságírók nagyobb csoportja Dietrich dr. birodalmi sajtófőnök vezetésével megtekintette a balkáni hadszíntereket. Az újságírók több mint 3600 kilométeres utat tettek meg a volt jugoszláv és görög frontokon, majd kététi utjuk után most visszatértek Szófiába.

Az egyik újságíró abban foglalja össze a látottakat, hogy a német katonák a dicső fegyvertényekkel meghódított területeken az új rend uttorói. Ez már érezteti hatását a megszállott területeken.

A NŐI FEJES SCHNEEWEISS Hajregenerátor
visszaadja a haj eredeti színét Gyártja: Molnár Bertalan és Tsa Budapest, XIV., Nürnberg-u. 55.

Bunyevácok népes küldöttsége tisztelgett a városparancsnoknál

Vitéz Szentendrey tábornok bunyevác nyelven válaszolt az üdvözlésre

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor háromszáztagú bunyevác küldöttség kereste fél vitéz Szentendrey Ágoston tábornokot, Zombor város katonai parancsnokát. A népes küldöttséget Sztolisits István vezette, aki már 16 éve bírja az ittélő bunyevátság bizalmát.

A zombori bunyevácok különben is felakarták keresni a tábornok urat, de amikor megtudták, hogy a városparancsnok tökéletesen beszél bunyevácul, általánossá vált ez az óhaj. Vasárnap tizenegy órakor érkezett meg a küldöttség a városházára. A Bunyevác Népkör tagjai és a Nőegylet tagjai vettek részt a küldöttségben. A lányok nemzetiszínű szalaggal átkötött virágcsokrokat vittek. Vitéz Szentendrey tábornok a városháza dísztermében fogadta a küldöttséget, amelynek a nevében Sztolisits István váro-

si tanácsnok mondott üdvözlőbeszédet.

Vitéz tábornok Úr! — mondotta. — Amikor nagyszombat napján 11 órakor megkondultak a katolikus templom harangjai, jelezve a dicső honvéd hadsereg városunkba való diadalmas bevonulását, megdöbbant minden magyar szív, de megdöbbant a vele együtt szenvedő és együtt érző bunyevác szíve. A szemek megteltek örömkönnel s a túlradó boldogságban egymás nyakába borulva csókolták egymást, örülve a nagy napnak, a nehezen megért ünnepnek.

Ezen szent pillanatok alatt vitéz Tábornok Urat, mint a dicső hadsereg képviselőjét

a magyar nemzethez mindig ragaszkodó bunyevác nép küldöttsége élén a legmélyebb tisztelettel és őszinte szeretettel üdvözlöm.

Bosch

50 év

gyártási tapasztalata alapozza meg minden egyes BOSCH gyártmány világszerte elismert jó hírnevét. Feltétlenül megbízhatók a BOSCH gyertyák, BOSCH kürtök, BOSCH fényszórók, dinamók, indítók, mágnesek és a BOSCH nyersolaj szivattyúk.

BOSCH SERVICE

gondoskodik zavartalan alkatrész ellátásról és szakszerű javításról. További BOSCH gyártmányok: BOSCH HÜTŐSZEKRENYEK, BOSCH KÉRKÉPÁRVILÁGÍTÁS, BOSCH ELEKTROMOS SZERSZÁMOK (kézi furógépek, csiszolók, kézimotorok stb.)

Magyarországi vezérképviselő:

BOSCH RÓBERT KFT., BUDAPEST.
V., Váci-ut 22-24. Tel. 299-180.

BULGÁRIA ÉS HORVÁTORSZÁG BEFEJEZTE A KIJELOLT TERÜLETEK MEGSZÁLLÁSÁT

Hivatalos közlések szerint a horvátok teljesen befejezték a számukra kijelölt boszniai és hercegovinai tartományok megszállását.

A bolgárok a megszállás befejezése után három közigazgatási tartományt szerveztek az ujonnan Bulgáriához csatolt területeken, és pedig az égei, a bitolyi és a szkopljei tartományokat.

OLASZ HADIJELENTÉS

Az olasz főhadiszállás jelenette, hogy Észak-Afrikában az olasz és német egységek Sollum szakaszán sikerrel folytatták tevékenységüket.

Az Égei-tengeren Zea Siphnos, Syra és Micono szigeteken olasz különítmények szálltak partra. Ezzel a Kykladok szigetcsoportjának megszállása befejeződött.

Kelet-Afrikában Aladzsi szakaszán heves tűzérési tevékenység folyt.

A Gondviselés megadta, hogy megéljük a felszabadulás nagy napját. A bunyevác nép a legnagyobb megpróbáltatások és kísértekek ideje alatt sem tántorodott el a magyar állameszmétől, táplálta keblében és egymásközött titokban suttogva élesztette a szentistváni Korona gondolatát. Szent volt hite és lankadatlan reménye, hogy a magyar eszme diadalra jut s a bunyevác nép megint megtalálja a magyar nemzet oldalán a maga helyét és történelmi szerepét, amely évszázadok óta az övé volt.

Együtt harcoltak a török és tatár ellen, — együtt a magyar Szabadságharc idején. Együtt osztottak jólétben, szükségben, örömben, bánatban...

Sem elismerést, sem jutalmat nem várnunk ezért, csak az a szerény óhajunk, hogy ne másod- vagy harmadrendű polgárok legyünk ez országban — ahogy legutóbb osztályozva voltunk —

hanem a magyarral egyenrangú polgárai e hazának:

egyenlő joggal, de egyenlő köteleességekkel. Erős ország csak az lehet szerintünk, ahol egyenlő arányban élvezik a polgárok jogukat, de teljesítik köteleességeiket is. És mi akarjuk, hogy ez az ország:

Magyarország erős legyen...

Magyar nyelvű beszéde után engedelmet kért Sztolisits, hogy bunyevác nyelven is köszönthesse a tábornok urat. Ezt a beszédet meghatottan és feszült figyelemmel hallgatta végig a városparancsnok, majd

válaszában, amelyet bunyevác nyelven mondott, hivatkozott a bunyevátság és a magyarság együttes, testvéri küzdelmére, amelyet a szabadságharc alatt és a világháború alatt vívtak fej-fej mellett a szebb jövőért.

— Minden kisebbségnek joga és helye van az országban, — mondotta vitéz Szentendrey Ágoston tábornok. — Különösen vonatkozik ez a bunyevácokra, akikben soha sem halványodott el a szentistváni gondolat.

Beszéde végén felhívta a városparancsnok a küldöttség tagjait, hogy továbbra is dolgozzanak a magyar-bunyevác testvériség kimélyítésén.

Lelkes éljen kiáltással válaszolt a szép beszédre a nagyszámu küldöttség, majd Kalmár Karolina piros-fehér-zöld szalaggal átkötött virágcsokrot nyújtott át a tábornok urnak, aki ő bunyevác szokás szerint magához ölelte őt. Sztolisits ezután bemutatta a küldöttség tagjait a városparancsnoknak.

Vitéz Szentendrey tábornok hosszasan és szívélyesen elbeszélgetett a küldöttséggel.

HIREK

A Zomborból Szabadka és Gombos felé induló vonatok új menetrendje. Május 12-től kezdődőleg a Zomborból induló és ide érkező vonatok menetrendje megváltozott és az a következő: Szabadka felől érkeznek 7.31-kor, indul 7. óra 52 perckor. Reggel Gombos felől érkeznek 5.30 perckor, indul 5.55 órakor. Szabadka felől érkeznek 10 óra 10 perckor, indul 10.20 órakor. Gombos felől érkeznek 11.12 órakor, indul 11.20 órakor. Gombos felől érkeznek 14.37, indul 14.52 órakor Szabadka felől érkeznek 15.26 órakor indul 15.41 órakor. Gombos felől érkeznek 21.20, indul Szabadka felé 21.38 órakor. Szabadka felől érkeznek 22.33 órakor, indul Gombos felé 22.50 órakor.

Magyarkanizsai hírek. A mezőgazdasági munkások bérét a következőkben állapították meg: napszámber teljes napi élelemmel 4.—, élelem nélkül 5.— pengő, a tengeri megmunkálásért negyedrészt kap a munkás. — A katonai parancsnokság 30 napi ebzárlatot rendelt el. — A városháza 33 számú szobájában jelentkezniök kell azoknak, akiknek lovait és kocsijait a szerb hadsereg elvitte. Jelentkezni tartoznak azok is, akik a járműveket és a lovakat már visszakapták.

Műkedvelőelőadásra készülnek Őrszálláson. Őrszállásról jelentik: A Magyar Közművelődési Egyesület vezetősége elhatározta, hogy pünkösd vasárnapján színrehozzák a Gyimesi vadvirág népszínművet. A szereplők a következők: Drobina A. István, Szakáll Mihály, Krizsák Erzsike, Martincz György, Krizsák Annuska, Trenka Juliska, Balogh István, Szalai József, Drobina Mária, Kanyó Lajos, Krizsák József, Molnár Mária, Franyó János, Illés György, Molnár Anna, Drobina János, Trenka Sándor, Vitéz József, Mojzes János, Klucska Antal, Roncsák József, Márkó János, Drobina Imre, Drobina Rozika és Szalai Ilonka.

Krudy Gyula halálának évfordulója. Budapestről jelentik: Krudy Gyula halálának nyolcadik évfordulóján, május 12-én az író barátai, hívei és tisztelői felkeresték Krudynak a Kerepesi-úti temetőben lévő sírját.

SZABADKAI HIREK

A szabadkai magyar munkásság a Bácska visszafoglalása során hősi halált halt honvédek családtagjainak segélyezésére 1000 pengő önkéntes adományt ajánlott fel a déli hadsereg katonai közigazgatási parancsnokságánál. A szabadkai magyar munkásság, amellyel szemben huszonkét éven keresztül eltűnt munkáspolitikát folytattak most önkéntesen elsőnek akar segíteni az elhalt hősök családtagjain. Nehéz sorsukban sietnek segítségükre az értük is elvérzett testvéreik özvegyeinek és árváinak. — A szabadkai Városi Színházban rövidesen megkezdődnek az előadások, 1918 óta először magyar nyelven. A Szabadkán élő színészek ugyanis a kamarától ideiglenes engedélyt kaptak előadások tartására. A kamara később megszervezi az állandó színházterületet. A város lakossága nagy örömmel várja a magyar előadásokat.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy szeretett jó édesanyánk, testvérünk, sógorunk, rokonunk

özv. Tordi Béláné
nyugodtja

53 éves korában rövid szenvedés után, folyó hó 12-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Drága halottunk hült tetemét folyó hó 14-én, délután négy órakor helvezzük örök nyugalomra az Orgona utca 31. számú gyászszobából, a Zombori Szent Rókus temetőbe.

Zombor, 1941 május 13-án.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN!

Bosch az idei Nemzetközi Vásáron.

Ujból nagy kiállítási területen találkoztunk az idei Nemzetközi Vásáron a Bosch gyártmányokkal. Itt láttuk, hogy Bosch nemcsak kiváló autófelszerelési cikkeket, amelyeket nálunk és az egész világon mindenki jól ismer, gyártja, hanem ezekkel talán népszerűség szempontjából vetekszik ma már az elektro kompresszoros Bosch hűtőszekrényre. A Bosch hűtő háztartási és ipari célokra különböző nagyságban készül.

Érdekes volt munkaközben megfigyelni az elektromos Bosch szerszámokat, furás, köszörülés, csiszolás stb. közben, mennyivel könnyebb és gyorsabb ezekkel, mint kézi erővel.

Nagy érdeklődés központja volt a népszerű Bosch kerékpárvilágítás. Változatlan minőségben láttuk itt a megbízhatóságuk és hosszú élettartamuk miatt elterjedt és a budapesti telep akkumulátor üzemében előállított Bosch Róbert kft. felirattal szereplő autós és motorkerékpár telepeket.

A társvállalatok bemutatóján láttuk a híres Bauer normál és keskeny hangos film vetítőgépeket, azonkívül a Junkers gáz és elektromos víztárolókat, vízfóralókat.

Hazatérhetnek a belgrádi magyarok. Belgrádból jelentik: A magyar külképviselet felhívja a még Belgrádban tartózkodó magyarokat — zsidók kivételével — hogy jelentkezzenek a követségen, Knyeginya Zorka ucca 74 alatt. A jelentkezők összes okmányait és két fényképet kötelesek benyújtani. A belgrádi magyarok hazatérése után a Szerbiában rekedt magyarok hazaszállítását is megszervezik.

Hőhullám borította el Szirliát. Szirliát tegnap hőhullám borította el. A hőmérséklet 50 Celsius fölé emelkedett. A kánikulának több halálos áldozata van.

Zomborba érkezett a tűzharcosok szervezőtiszteje. Tegnap Zomborba érkezett Nagy György, a tűzharcos szövetség szervezőtiszteje, aki a szervezésre vonatkozó minden felvilágosítást megad délután 5-7 óráig az adóhivatal I. emeletének 4. számú szobájában.

Eltették Biró Bélát. Kedden délután három órakor helyezték örök nyugalomra t. Biró Béla zombori hírlapíró, a Délvidék munkatársának holttestét. A temetés az egész város nagy részvétele mellett ment végbe. Biró Bélát barátain és kartársain kívül ismerősei kísérték ki utolsó útjára.

Elfogták a legnagyobb spanyol rablóvezért. Toledóból jelentik: Sikertelen elfogni a spanyolországi toledói polgárőrségnek Esteban Fernandez rablóvezért, akit a nép »Farkas« néven emlegetett. A rablóvezér főleg a polgárháború alatt sok rablógyilkos ságot követett el.

Nem játszhatnak angol filmet a mozik. Budapestről jelentik: Hétfőn visszavonták az összes Angliában készült filmek cenzuralapját, ami azt jelenti, hogy keddtől kezdve tilos Angliában készült filmet játszani Magyarországon egész területén. Ez a rendelkezés természetesen nem vonatkozik az amerikai filmekre.

Ujverbászi hírek. A katonai zenekar délelőtt fél 12 órától fél egyig és este hat órától nyolc óráig térzenét ad. — A napokban megindult a Torzsa-Kucora-Ujverbász-Kula szakaszon az autóbusszközeledés.

Százerek hajlékát pusztította el az árvíz Briziliában. Mint Braziliából jelentik, az utóbbi napok nagy esőzéseinek következtében az áradás teljesen elvágta Brazília többi részétől. Az áradás óriási méreteket öltött. Eddig már több mint hétszáz ezer ember vált hajléktalanná. Az árvíz sújtotta területeken az iskolákat bezárták. Sürgős segítő akció indult meg, hogy megakadályozzák a járványok terjedését az elárasztott vidéken.

Mussolini szindarabját bemutatták Spanyolországban. Saragosában most mutatták be spanyol földön először Mussolini »Száz nap« című színművét. Az érdekes bemutató a kormány több tagja és a spanyol kulturális egyesületek képviselői is megjelentek.

Mennyi közterhet viselnek a mozik?

A városban és a községekben működő délvidéki mozgóképszínházak forgalmiadó címén egyelőre nyers bevételüknek 4 százalékat s azzal együtt további 4 százalékat a Horthy Miklós Repülőalap és a Nemzeti Filmalap javára fizetik be. Városokban a fenti 8 százalékon felül vigalmi adó címén a városokat illető és oda fizetendő 6 százalékos vigalmi adót is kell fizetni. Ezeket kívül — az egyes adókon felül — a mozgóképszínházak egyéb közszolgáltatások fizetésétől egyelőre mentesülnek. A rendőrségi és tűzoltósági ellenőrzési (jelenléti) díjakat továbbra is az eddigi mérvben fizetik.

Rádióműsor

Szerda, május 14

BUDAPEST I. MUSORA

- 6.40 Ébresztő. — Torna.
- 7.00 Hírek. — Közlemények. — Etrend Hanglemezek.
- 10.00 Hírek.
- 10.20 Vachot Sándor. Szentgyörgyi Elvira előadása.
- 10.45 A világ két leggazdagabb embere. Felolvasás.
- 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 12.00 Harangszó. — Himnusz.
- 12.10 Hanglemezek.
- 12.40 Hírek.
- 13.20 Időjelzés és vizállásjelentés.
- 13.30 Vidák József cigányzenekara.
- 14.30 Hírek.
- 14.45 Műsorismertetés.
- 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
- 15.20 Szórakoztató zene. Hangfelvétel.
- 16.15 Magyar népi gyermekjátékok. Lajos Árpád előadása.
- 16.45 Időjelzés, hírek.
- 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 A Rádió Szalonzenekara. Vezényel Bertha István. Közreműködnek a Sán gody-fivérek (xilofón.)
- 18.15 A visszavett csikó. Szalay László elbeszélése. Felolvasás.
- 18.45 Kiss Lajos zenekara keringőket és dalokat játszik.
- 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
- 19.20 Kiss Lajos cigányzenekara.
- 19.45 Külügyi negyedóra.
- 20.00 Az Operaház műsorából. Hangfelvétel.
- 21.40 Hírek.
- 22.10 Közvetítés a Császár-fürdőből. Buttolá Ede tánczenekara játszik.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
- 23.25 Hanglemezek.
- 24.00 Hírek.

BUDAPEST II. MUSORA

- 18.40 Seta a Fővárosi Könyvtárban. Szőke Sándor előadása.
- 19.00 Herz Lili zongorázik. — Chopinművek.
- 19.35 Olasz nyelvoktatás. Gallerani Bonaventura előadása.
- 20.00 Hírek.
- 20.10 Tánclemezek.
- 21.00 Régi francia kastélyok. Hegedüs Nóra előadása.

Apróhirdetések

Szölvők, kik selyemgyárban már dolgoztak, alkalmazást kaphatnak a Drach-féle selyemszövő gyárban. Zombor, Árpád-utca 23. a—f

Boltiszolgát, ki a mechanikus vagy lakatos szakmában jártas, azonnali belépésre felveszek Müller vaskereskedés, Zombor

Üzenet Szegedre

Vasárnap a szegedi stafétát egész Zom-
bor közönsége lelkesen fogadta. A lélek-
emelő ünnepeken a zombori sportegyletek
névében Szeewald Ferenc tanár üdvözölte
a futókat. Szeewald a következő beszédet
intézte a koszorút hozó stafétához:

Bajtársak! Magyar testvérek!

Amikor a bácskai sikon át célba futot-
tatok, nekem jutott az a megtisztelő feladat,
hogy a zombori sportegyletek névében
benneteket üdvözöljek. Első gondolatom
messze száll innen, a budai Várba a legelső
Magyar Emberhez, Főméltóságú Kormányzó
Urunkhoz, kinek szent hite, meggyőződése,
akarata, bölcs kormányzása lehetővé tette,
hogy immár a Délvidék is visszatért Szent
István Birodalmába. Isten áldása kísérelje az
Országgyarapító minden lépését a nagy ma-
gyar haza javára.

Most pedig hozzátok szólok. Hálával
tartozom a sorsnak, mely nekem ezt a na-
pot megérni engedte. Én, mint a legöregebb
zombori és bácskai sportegylet egyik legrég-
gibb tagja igazi sportszellemben, férfias
nyíltsággal intézem hozzátok szavaimat,
mert azt akarom, hogy tisztán lássátok, ben-
nünket megértsetek és magatokhoz öleljétek.
Engem ehhez a helyhez, amelyen állok, 30
esztendő távlatára fűz. 1911 március Idusán
erről a helyről beszéltem a zombori tanuló
ifjúság nevében. Akkor még nem a magyar
Golgota sziboloma állott ezen a helyen, ha-
nem városunk szülőttjének, Schweidel Jó-
zsefnak, a tizenhárom vértanu egyikének
szobra. Akkori beszédem egyes foszlányai
élnék csak bennem, de egy mondata még ma
is a fülemben cseng. Halljátok: És hallatlan
harcok, gyújtó győzelmek után, bekövetkez-
ett a borzasztó bukás, a senyvesztő seté-
ség — Világosnál. Alig 7 évre rá reánkzu-
dult Trianon legsötétebb éjszakája. Az érc-
szobor és kőtalapzata eltűntek erről a hely-
ről. Ujabb vértanuk, újabb vérhullatás kel-
lett ahhoz, hogy majd ismét visszakerülhes-
sen régi helyére. Bácska földjének nem volt
elég a Tatárjárás, törökudlás, kuruc virtus,
szabadságharc, nekünk a sajátunkért is vér-
rel kell adoznunk. Sokszor mondták ne-
künk, Bácskát csak vérrel lehet megszerez-
ni. Hát vérrel szereztük vissza! Nekünk itt
egy parancsunk volt, melyet senki sem adott
ki, de amelyet hiven teljesítettünk: Maradj!
Itt éljed és halnod kell. A magyar lelkiis-
meret parancsszava volt ez.

Mi keresztény hittel, magyar megnem-
alkuvással, némán, de dacos ajakkal
jártuk a kereszt fekete kálváriáját, amíg
reánk nem virradt a legszebb magyar
Feltámadás.

Én arra kérlek benneteket, hogyha ha-
zamentek, mondjátok meg otthon, mit lát-
tatok itt. Mondjátok el, hogy amikor vas
akarattal, acél inakkal, keményen tapostátok
a bácskai rögöt, megcsapott benneteket
a bácskai humusz lehelete és már benne érez-
tétek a magyar fehér kalács ízét. Jelentsétek,
hogy az őrség, kit itthagytatok — biztató-
zó nélkül is — kitarított a vártán. Hite tö-
retlen, akarata erős. Első utatok vezessen ide
a Karmelita atyák templomába és látni fog-
játok, hogy

élt bennünk, a szentistváni gondolat,
nem holmi halvány képe, hanem olyan
alakban, melyet mindenki megért. Je-
lentsétek, hogy az árkok és dróttakadályok
nem tudták elválasztani a magyar
lelkeket. Jelentsétek, hogy vagyunk,
hogy élni akarunk, hogy dolgozni aka-
runk. Mondjátok meg, hogy számban
talán apadtunk, de testben és lélekben
edzettebbek vagyunk, mint valaha és
hogy azon a poszton, ahová a magyar
sors állított bennünket, el tudjuk és el-
fogjuk végezni a reánk bízott feladatot.
Saját lábunkon jártunk eddig is, de el-
lenállhatatlanok leszünk, ha veletek
kéz a kézben, fej-fej mellett, inarogyá-
sig indulunk neki, hogy megostromol-
juk az ezeréves magyar Fátumot, amely

oly sokszor buktatott el minket a cél
előtt.

Ezt üzenjük mi, Zomboriak a Szögedi-
eknek azzal a szögedi fogadalommal, hogy
Zombor szebb lesz, mint volt.

Isten hozott benneteket! Isten áldjon
meg bennünket! Éljen Magyarország! Éljen
Horthy Miklós Kormányzó Urunk!

Amikor a három zombori sportegyesü-
let: ZSE, ZMTE és ZTK emlékszlóját adom
át nektek, arra kérlek benneteket, hogy őriz-
zétek meg olyan kegyelettel, amilyen erős
hittel őriztük meg mi az örökösnek hirde-
tett Golgota árnycában is a feltámadás re-
ményét.

A Magyar Közművelődési Szövetség folytatja működését

Négyheti kényszerszünet után, első hi-
vatalos ténykedésében szívből üdvözlöm
felszabadult bácskai és baranyai testvéreim-
ket, ugyszintén a határokon túl maradt ma-
gyarokat, akik a volt Jugoszláviában Szö-
vetségünk hűséges tagjai és munkatársai
voltak.

Szövetségünk a felszabadult területen
fokozott erővel folytatja működését „Dél-
vidéki Magyar Közművelődési Szövetség”
néven, alapszabályainak az új helyzetnek
megfelelő módosításaival.

Eddig kiépített szervezeteink (fiókok és
szervező bizottságok) maradjanak a helyü-
kön, folytassák munkájukat, főleg a tagok
gyűjtését, az alapszabályokban előirt ma-
gyar és keresztény alapon.

Ahol már annyi tag van, hogy a fiók
megalakítható, a szervezőbizottságok ezt a
szándékukat jelentsék be a központnak,
hogy levélben pontos utasításokat adhas-
sunk az alakuló közgyűlésre vonatkozólag.
Az eddig kitűzött és a közbejött események

Országzászlót kaptak a magyar- kanizsai tanyacsoportok

Magyarkanizsa, május 13.

A szülővárosukba hazatért magyarkaniz-
saiak 15 zászlót hoztak a fővezérségtől. A
zászlók közül a tanyacsoportok részére né-
gyet nyújtottak át ünnepélyes külsőségek
között.

Az adorjáni állomáson már a kora reg-
geli órákban nagy tömeg verődött össze.
Körülbelül harminc kocsi várta az ország-
zászlót hozó vonatot. A vendégeket Szin-
kovich Gyula kántortanító fogadta. Harang-
zugás és a fuvószenekar hangjai mellett
ment be az ünneplő tömeg a főtérre. Bakota
Antal tanító ünnepi beszédet mondott, amely-
re Bata János postafőmérnök válaszolt. Az
országzászló megkoszorúzása után Matuska
Mariska, Körmöczi Pöszi és Oszvár An-
nuská hazafias verseket szavaltak. A front-
harcosok nevében Tóth István mondott lel-
kes beszédet. Bata Antal a kisebbségi élet
keserőségeit vázolta, Ladocki Pál a Keresz-
tes Ifjúság nevében beszélt, az iparosság kép-
viseletében pedig Sándor Béla emelkedett
szólásra. Az iskolásgyermekek közül szava-
latokkal szerepeltek: Varju Gyuszi, Bakota
Józsi, Bakota Anti és Bakota Etike.

Az ünnepség után a templomba vonul-

tak a vendégek. A Te Deum után Firány
Lajos gyönyörű beszédet mondott.

Oromhegyesen hasonló ünnepek zaj-
lottak le az országzászló megérkezése alkalmá-
ból. A nagyszámú vendégsereget diadal-
kapuk várták. Az ut mellett nemzeti vise-
letbe öltözött fiatalok állottak virágcsokor-
ral a kezükben.

A vendégeket Koncz Dezső plébános
üdvözölte lelkes és megható szavakkal.

Tóthfaluban még lelkesebb volt a fo-
gadtatás.

Majdnem száz kerékpáros, lovasbandé-
rium és egész sor feldiszipelt kocsi vár-
ta a vendégeket hozó országzászlót. Az
utakra virágos hullott. A tömeg éljen-
zett, a Főméltóságú Urat és a magyar
hadsereget éltette. A harangok zúgtak,
a zenekar indulókat játszott.

A templomban megkoszorúzták az or-
szágzászlót, utána Szabó Dénes plébános
tartott magasszárnyalású beszédet a szöszék-
ről. Az ünnepi mise után a tömeg a temp-
lom előtti tere vonult, ahol Bata főmérnök
tartott beszédet. Az országzászlót Mélykúti
Ferencnek adták át.

Szennéeggett egy négyéves őrszállási gyermek

Őrszállás, május 13.

Megdöbentő szerencsétlenség történt
Őrszálláson. Stein Istvánné szegény nap-
számosember felesége kenyérsütéshez kö-
szült, és befűtötte a kemencét. Tüzelés köz-
ben mellette tartózkodott négyéves unokája
is. Közben az egyik tűzbe dobott szárkéve
felrobbant és a kicsapódó lángoktól

tűzet fogott a munkásasszony és a négy
éves kisgyermek ruházata.

A lángok pillanatok alatt végeztek a
szerencsétlen gyermekkel. Az asszony sebe-
sülése is igen komoly. Lakásán ápolják. A
kis áldozatot nagy részvét mellett temet-
ték el.

A vizsgálat megállapította, hogy
a kukoricaszárban patron volt és ez
okozta a tragédiát.

Hogy a patron hogyan került a szárkévébe,
azt még nem sikerült megállapítani.

MAGYAR BANK ÉS KERESKEDELMI R. T.

Budapest, v. Vilmos császár-ut 32

1890-1941

12 fiók Budapest

Vidéki fiókok:

Békéscsaba	Nagykanizsa
Berettyóújfalú	Nyiregyháza
Debrecen	Sopron
Győr	
Kiskunfélegyháza	Szeged

Affiliált pénzügyintézet:

Fabank Részvénytársaság, Budapest
Bajai Magyar Bank R. T. Baja
Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár
R. T., Kolozsvár és fiókjai:
Dés, Szilágyhegyecseh, Tasnád, Zilah, Zsibó
Marosvásárhelyi Leszámitoló Bank R. T.
Marosvásárhely és fiókjai:
Maroshévíz és Szászrégen
Szolnoki Magyar Bank R. T., Szolnok
Vármegyei Takarékpénztár R. T.
Szombathely és fiókjai: Körmen

**A MAGYAR KIRÁLYI
SÓJÖVEDEK és a MAGYAR
KIRÁLYI VAS- ACÉL és
GÉPGYÁRAK** vezértügynöksége
Minden bankművelet előnyös
és gyors lebonyolítása

miatt elmaradt alakuló közgyűléseket nem
vesszük figyelembe, minden ilyen közgyű-
lés megtartását újból be kell jelenteni.

KRÁMER GYULA elnök.

Déli határőrvidék régen és ma

„Járt már erre török, tatár,
Mégis magyar ez a határ...!”

Ezt hirdetik a falragaszok, s ez a gondolat ad erőt, hitet és bizalmat a visszafoglalt Délvidék ujjaszervezéséhez.

A Szerémségben és a Bácskában még a honfoglalás idejében települtek meg a magyarok. A délről hazánkra törő ellenséggel ők vették fel először a küzdelmet. Ők állták a vártát dacosan, keményen századokon át az ellenünk törő törökkel szemben is. Gyengült, fogyott, pusztult a magyar a Délvidéken, s Mohács után a török világ százötven éve alatt teljesen meg is semmisült.

Százötven év nagy idő! Ot egész generáció. Egy tulszaporodott nagy nemzet életében is észrevehető nagy gyengülést jelentene egy ily hatalmas szaporodási kiérés, hátmég a vérzivataros századokban megfogyott magyarnál. A magyar »végek« a Duna, Száva tájáról az Alföld északi részén keletkeztek. Ott vívták hősi harcukat a török ellen Szondy, Dobó és a sok ezernyi névtelen hős.

A középkori dicső magyar nagyhatalomból a török világban vérző, szegény csonkká vált a magyar nemzet. De így legyengülve, megtépázva is államalkotó maradt a Kárpátoktól körülzárt Duna-medence egységes földrajzi táján.

A török kiűzése után a magyar alkotó szellem nem szárnyalhatott szabadon. Onrendelkezését béklyóba verte a nagy-német gondolatot képviselő királycsászár és sok idegen tanácsadója. A magyar faj hagyományos katonaszerényeit figyelmen kívül hagyták. Az idegen érdekek képviselőiben talán félték is azok felhasználásától. Magyarország függetlensége, önállósága is elhomályosult akkori legfőbb kormányzatunk előtt.

Igy történetelt még, hogy az Árpádtól meghódított és Szent István által berendezett birodalom déli részébe a kipusztult magyarság helyébe a háborus veszélytől megóvott és tulszaporodott német nép emberfeleslegét telepítették. Eltűrték azt is, hogy a Dunától délre vonuló török elől menekülő szerbek hazánk földjére szivarogva ott-hont találjanak.

A letelepülő és beszivárgó idegenek is akadályozták a magyar faj erőre kapását, ujjaszületését a török világ ezernyi szenvedése után. Hazánk tekintélyét, a politikai magyar államot még azzal is gyengítették, hogy

az idegen telepesektől megszállyt magyar állam joghatósága alól és oszt rák katonai igazgatás alatt »határőrvidékké« szervezték.

Magyar határőrvidék volt a neve, de nem magyar érdekeket védett.

Azóta többször is nagyot fordult a világ! Volt idő, mikor a magyar szabadságért küzdve az ide települt egyik nemzet a magyar mellé állt és szembefordult a másik idegen nemzet népével. Majd a nagy világegésben elhalványulva a nemzeti ellentét együtt harcolt a magyarral minden nemzeti ség. A nagy összeomlás után azonban a magával meghasonlott, magára maradt és elgyengült magyartól hűtlenül elfordultak mind az idegenek és lelkesen vagy kényszeredetten de boldogulásukat keresték az új államhatárok között.

A megcsönkített, megcsufolt, kifosztott magyar nemzet csak befelé, önmagába nézhetett s vizsgálhatta, hogy mik voltak azok a bűnei, amiért idáig jutott? De még így is megmutatta, hogy államalkotó nép Bizni és hinni kezdett. Belenézett ezeréves multjába és hitt ősi erényeiben, hitt az isteni igazság erkölcsi erejében, de hitt végül az isteni gondviselés csodájában is.

Az elszibbadt nemzet ébredezni majd egyre erősödni kezdett. Reszketve figyelték élniakarásunk egyre jobban látható je-

leit a földünket bitorlók. Védtelen csonka határainkkal szemben többszörös erőd láncolat építésébe kezdtek rossz lelkiismeretük megnyugtatására. Hiába volt azonban az erődíj, a magyar mult, az igazság, a földrajzi egység erősebb volt minden mesterséges állam-tákolmánynál. A Délvidék visszafoglalásával két éven belül

negyedszer nagyobbodott meg sokat szenvedett és Trianonban megcsönkített hazánk.

Régi igazság az, hogy a multba nézve, a multból merítve építsük a jövőt. Ismét mienk a Délvidék. Itt van az alkalom, szinte parancsolja az idő, hogy szervezzük meg újra a határőrvidéket, de most a magyar érdeket szolgáló magyar határőrvidéket.

Ma a függetlenségét visszanyert magyar nemzet legfőbb irányítótól a legkisebb hivatalnokig csak a magyar érdek szolgálatában állhat és áll. Ma csak a magyar ujjaszületés fenkölt gondolata irányítja hatja cselekedeteinket, terveinket és elhatározásainkat. A magyar Délvidéknek magyarrá kell lenni, magyar érdeket védő határőrvidékké kell alakítani.

Az évszázados magyar türelem arcu-csapásával a trianoni impériumváltozáskor

utat példát mutattak számunkra az új urak. A magyarok kiűzőzésével és fajtestvéreik idetelepítésével szerb határőrvidéket létesítettek az ezeréves magyar földön. Nem vethetnek szemünkre védelmében mi is a leggyorsabb és a legerőteljesebb határozottsággal megszervezzük az új magyar déli határőrvidéket.

A szükséges kiutasításokon túl meg fogják ismerni az ittmaradtakat a magyar lovagiasságot, emberséget, de érezni fogják a tudatos, kártató, építő munkát is.

A magyarság megerősítése mellett minden a régebbi telepítésekből itt lakó idegen nemzetiségű is tagja,

egyenlő értékű tagja lehet a szentistváni gondolatban ujjaszülető magyar nemzetnek, ha ezt a földet, ezt a hazát vállalja otthonának.

A XVIII. század idegen érdeket védő és szolgáló határőrvidékből így legyen a XX. század déli magyar határőrvidéke. A megnagyobbodó és megerősödő magyar nemzet előtt lebegjen a dicső mult a közép-európai magyar nagyhatalom. Megvalósulása nem álom, ha a mi generációnk jól veti meg alapjait s az utánunk jövők tudatosan és kitartóan építik.

HORVÁTHY GYULA

A franciák most már belátják, hogy a háborút Anglia világhatalmi törekvése robbantotta ki

A franciák lassan kezdenek ráébredni valóságára és már maguk is belátják azt, hogy a háromhatalmi egyezmény az angolhatalmi politikának szükségszerű következménye volt. Angliának az a törekvése, hogy az egész földgömböt uralja, előbb-utóbb kiváltotta a nagy népek ellenkezését és szövetséget hozott létre Németország, Olaszország és Japán között.

Kicsit megkésve, teszik most fel a franciák a kérdést: mi volt Anglia célja, amikor ezt a háborút kirobbantotta? Józanabb politikusaik most már megfelelnek erre a kérdésre is. Anglia szempontjából a föld három pontján olyan hatalmi tényezők jelentkeztek, amelyek veszélyeztették a brit világpolitikának azt a célkitűzését, hogy a világ javait a maga számára megőrizze. Londonban elhatározták, hogy a brit világpolitika szempontjából ezeket az erőtevényezőket el kell tüntetni. Le kell törni a németek hatalmát az Északi-tenger mentén, Olaszország központi hatalmát a Földközi-tengeren és Kelet-Ázsia térségein pedig a japánok befolyását kell semmivé tenni.

Az első világháború idején sikerült ezt a három fontos és Anglia számára nagyon kellemetlen hatalmat egymástól elválasztani. A japánoknak megigérték Kelet-Ázsiában Csingtaut és bizonyos szigetcsoportokat a Csendes-óceánon, az olaszoknak pedig gyarmati terjeszkedést Afrikában és főleg Tuniszt igérték oda. Mint a békekötésekben is később kiderült, Anglia 1914-ben arra gondolt, hogy az egymástól így szétválasztott három kellemetlen ellenfelet egymásután elintézi majd. Amikor Versaillesben az európai saktábla legerősebb figuráját, Németországot sikerült kikapcsolniok Anglia politikája arra törekedett, hogy a gyarmati igényeket hangoztató és mindinkább erősödő Olaszországot letörje. A britek már évszázadok óta azt a politikát követték, hogy a nekik nem tetsző országokkal szemben más államokat léptessenek csatarendbe. Így Olaszországot az abesszin kérdésen keresztül akarták a Népszövetség tagállamainak segítségével megbénítani. A szankciós háború — mint tudjuk —

nem sikerült és Abesszinia elfoglalásával Olaszország nemcsak hatalmát, hanem tekintélyét is nagymértékben megnövelte. Ez nagy csapás volt az angol tekintélyre. Így a britek mindent elkövettek, hogy az olaszok földközitengeri állását meggyöngítsék. Közvetlen fellépést nem tartottak tanácsosnak mert időközben már Olaszország a Német Birodalommal szövetségre lépett. Így született meg az az ötlet, hogy először Németországgal kell végezni, majd Olaszországgal és végül Japánnal. Ezt a tervet a csungkingi kormány támogatásával kezdte meg Anglia s az volt a célja, hogy Japánt katonai és gazdasági téren lehetőleg felmorzsolja. Végső elgondolása az volt hogy amikor az angol flotta az északeurópai, valamint a földközitengeri vizeken fellép majd, akkorra a japánok harcképtelenek legyenek.

Németország ellen a határaikat féltő Franciaországot és Lengyelországot könnyen meg tudták nyerni a maguk számára és amikor Németország a danzigai kérdés rendezése miatt szembekerült a lengyelekkel, Anglia számára elérkezettnek látszott a várvárt pillanat. Ugyanis az angolok nem hittek a német véderő hatalmas felkészültségében. Ezzel szemben biztosra vették, hogy az a Franciaország és Lengyelország, amely husz évig fegyverkezett, a tizennyolc évig guzba kötött németbirodalmi háderőt meg fogja verni. Hollandia és Belgium készen álltak arra, hogy Németország nyugati iparvidékeit megszállják. Norvégia szövetségben állt Angliával s az lett volna a feladata, hogy az Északi-tengert lezárja. A Balkánon Románia állt az angol célok rendelkezésére. Minden számításuk azonban megbukott a három szövetséges fiatal nép energiáján.

Ezenkívül még egy nagy csapás érte Angliát: a három szövetséges nagyhatalom rájött közös feladatuk fontosságára, amelyet igen széles területen, de együttesen kell megoldaniok. Főleg az utóbbi tény az, amelyen Anglia nagy terve: a világgazdaság további kézben tartása teljesen megbukott.

Közgazdaság

Mindenki annyi cukrot vásárolhat, amennyire szüksége van

A katonai parancsnokság közellátási hivatala értesíti a cukorvásárló közönséget, hogy folyó hó 12-től kezdve a cukorigalom korlátozása részben megszűnik. A vásárolni szándékozó fogyasztó köteles a közellátási hivatalban jelentkezni, hogy melyik elosztó kereskedőtől óhajtja a cukrot megvásárolni. A bejelentéskor mindenki utalványt kap az elosztó kereskedő megjelölésével, a megvásárolható mennyiség feltün-

tetése nélkül, mert minden vásárló további intézkedésig annyi cukrot vásárolhat, amennyi a háztartása részére szükséges. Figyelmeztetjük azonban a fogyasztókat, hogy a cukorkészlet felhalmozását a legszigorúbban büntetik.

Az elosztó kereskedők szükséges cukorkészletük kiigénylése végett forduljanak utalványért a közellátási hivatalhoz.

Tavaszi fagy a szőlőben

A jó fekvésű szőlőkben a kései, u. n. tavaszi fagyok szerencsére ritkák, a mély, rossz fekvésű, hideg talaju, lapályszőlőkben azonban gyakran okoznak súlyos károkat; leperzselve az alig pár cm-es zsenge hajtásokat.

A tavaszi fagyok kártétele ellen — a fekvés helyes megválasztásán kívül — alig van módunkban védekezni, okkal-móddal azonban csapását mégis kivédhetjük, vagy legalább is mérsékelhetjük. A külföldön alkalmazott, pl. Amerikában, Kaliforniában jól bevált fűtési eljárások (a szőlőben sűrűn elhelyezett apró kályhákban nyersolaj köszénkátrány stb. elégetésével meleg és sűrű füst-előállítás) nálunk drágaságuk miatt nem jöhetnek szóba, — az olcsó bor és drága nyersolaj mellett, itt nem lehetnek gazdaságosak. A fűtési (heater) eljárás pedig az egyetlen, amely nagyobb szőlőkben úgy az áramló, mint a sugárzó faggal szemben biztos sikerrel alkalmazható.

A fagy, vagyis a talajmenti levegőréteg hőmérsékletének több-kevesebb fokkal a 0°C alá süllyedése kétféle módon jöhet létre: áramló vagy sugárzó fagy lehet.

Az áramló fagy, mint a neve is mutatja nem egyéb, mint más, magasabb helyen keletkezett, idegen területről a sulyánál fogva mélyebb fekvésű helyek felé áramló, a talajmentén folyó fagypontra alá hűlt hideg levegő, amely szeszélyes irányu utjában mindent megfagyaszt s az utjába került szőlők hajtásait leperzseli. A súlyos, fagyos levegő a mélyedésekben, hajlatokban áramlik lefelé és a legmélyebb ponton gyűlik össze, ezért láthatjuk csak féloldalon megfagyott, a fagytól mintegy surolt tőkét és ezért megy a szőlő ilyenkor elsősorban a völgyteknyőkben tönkre, míg a közbeeső dombtetőkön érintetlenül marad. Az áramló fagy természetesen csak a hegyes-dombos vidékeken fordulhat elő.

Gyakoribb és veszélyesebb a helyben keletkező u. n. sugárzó fagy, amely széles, csendes, derült hajnalokon úgy jöhet létre, hogy talajkiszugárzó melegétől felmelegedő talajmenti levegő felszáll a magasabb légrétegekbe és helyébe súlyosabb, fagyos levegő kerül. Így a hőmérséklet a tőkék körül a fagypontra alá süllyed és a zsenge zölde hajtásokat a fagy mind tönkretesz. A talajmenti levegő lehülését a talajból kiszugárzó — nappal elraktározott — meleg egyideig elensulyozza, annak fogytával azonban a fagyveszély egyre növekszik, úgyhogy a legalacsonyabb hőfokra hajnalban, napkelte előtt hűl le a levegő, a legéresebb fagyra reggel felé számíthatunk. A fagyveszélyre a harmatpontból következtethetünk, ez az a hőmérsékleti pont, amelynél a levegőt a benne lévő adott mennyiségű vízpára éppen elíti, vagyis amelyen a harmat, a vízpára kicsapódás megjelenik. Amíg a harmatpont 0 fok felett van, fagytól nem kell tartanunk, ha ez alá süllyed, akkor azonban már baj lehet

A védekezés a fentiek alapján kétirányú lehet: igyekezzünk a talaj, illetve a talajmenti levegő túlságos lehülését megakadályozni vagy legalább is mérsékelni, — másrészt növeljük tőkénk fagyellenállóképességét és a lehülés ellen takarással védjük azokat.

Az első célt szolgálja az okszerű talajművelés, megfelelő metszés, a fűtés és füstölés, a másikat a tőkék takarása, erős kálisó műtrágyázás stb.

A szőlő talajának fagyveszély idején nem szabad sem gyomosnak, sem frissen kapátnak lenni. A gazos, gyomos talaj napal nem képes felmelegedni, nem tud elég meleget elraktározni és éjjel a lehülést a talajmenti levegő melegítésével ellensúlyozni. A friss kapálású talaj ezzel szemben — mivel a felső, porhanyó réteg hőszigetelő — nem tudja a mélyebb rétegekben elraktározott meleget kisugározni.

Amikor hűvös, szeles, borus nappalra csendes, derült, hideg éjszaka következik, a talaj melegtartalma csekély és nem képes a felszálló, kiszugárzó meleget pótolni, illetve a helyébe került talajmenti hideg levegőt felmelegíteni. Felhős, borult időben a párák felhőréteg megakadályozza a kiszugárzó meleg elillanását s ilyenkor baj nélkül mulik el az éjszaka. Derült éjjel füstöléssel, vagyis mesterséges felhőképéssel csökkentjük a kiszugárzást.

A füstölés természetesen csak úgy lehet eredményes, ha szélcsend van és egyszerre nagy területen végezhetjük. A füstképző hulladékanyagokat: petróleumos köszénkátránnyal kevert nyirkos szalmát, nedves venyigét, kukoricaszárát stb. 10—20 m-kint egyenletesen elosztva, előre kupacokba rakjuk a szőlőben. Fagyveszély esetén azután — rendszeren éjjel 1—2 óra körül — egyszerre a kupacok alá gyújtunk, de nem hagyjuk lánggal égni, hanem igyekszünk minél kevesebb meleget, de sok nehéz, erős füstöt fejleszteni. Ha a tüzelőanyag tulerősen ég, a képződő nagy meleg hirtelen magasba száll és a füstöt is magával ragadja, fűtő hatása pedig alig lesz számbavehető. Ezt úgy akadályozhatjuk meg, hogy a tüzre vizes szalmát dobunk vagy a kupacokat vízzel jól megszórjuk. A tüzelést persze csak akkor érdemes megkezdeni, ha a hőmérséklet napkelte előtt +1°C-ra száll le.

Külföldön használt, jó sűrű, nehéz füstöt adó és kitünően égő füstölő anyag a köszénkátrány és naftalin 1:3 arányu keveréke, ez azonban nálunk túldrága ahhoz, hogy a vele való védekezés gazdaságos legyen (egy éjjel 4 órán át tüzelés kat. holdankint cca 200 P-be került, a kályhákrol s a munkadíjakról nem is beszélve). Jelenleg be se szerethető. Különben is füstöléssel a hideget legfeljebb csak 1-2 fokkal mérsékelhetjük. —3 fokon alul azzal már célt nem érhetünk.

Kisebb szőlőkben sokkal jobban és biz-

tosabban védekezhünk a fagy ellen, ha papírból, szalmából stb. rossz hővezető, de könnyű anyagból fagyernyőket készítünk. Az ernyővel letakart tőke hajtásai —4—5 fok hideg esetén is megmaradnak, az ernyők anyaga olcsó, készítésük könnyű s kezelésük egyszerű. Legolcsóbb és lepraktikusabb az ujságpapír, amellyel — a középet a karón áthuzva — a tőkét könnyen le takarhatjuk. Jól megfelel a tőkére dobott szalma is. A keményebb (karton) papírból készült fagyernyők (olyanok mint a lámpa ernyők vagy fordított tölcsérek) többször is felhasználhatók.

A metszés módosítása vagy későbbre halasztása a májusi fagyok elleni védekezés szempontjából nem sokat ér. A fagy esetére meghagyott, függélyesen szabadon lengő u. n. biztosító szálvessző felső hajtásai a talajmenti fagytól megmenekülhetnek s rajtuk — az alsó hajtások pusztulása ellenére — némi termést mégis kaphatunk. Erősebb fagyban — mint 1935-ben is történt — ezek a felső hajtások is elfagynak. Egyébként a kései metszéssel a hajtások fakadását ha késleltetjük is, májusig megakadályozni nem tudjuk, sőt azok még zsengebb korokban kaphatják a fagyot és még könnyebben elfagyhatnak mint az erősebb idősebb, már tömöttebb szövetű, nem annyira vizes, sűrűbb, tápsókban gazdagabb sejtnedv tartalmu hajtások. Ebből a szempontból okszerűbb a minél korábbi metszés, hogy a hajtások a fagyveszély idejére már erősebbek, következőleg ellenállóbbak legyenek.

FUVARLEVELEIT díjmentesen felülvizsgálja: Kárügyeit behatja. Előnyös feltételek! — A m. kir. kereskedelmi hivatal hiv. szerz. tarifáira: **GOLDMAN ADOLF, Budapest VI.** Aréna ut 166. — Telefon: 121—126. — 30 éves szakiroda! — Helvi képviselőket felveszek!

A szőlőtőke fagyérzékenységének fokozott káli-műtrágyázással való csökkentése, illetve fagyellenállóképességének növelése éppen azon alapszik, hogy minél sűrűbb, oldott tápsókban minél gazdagabb a sejtnedv az egyes sejtekben, annál nagyobb hideget bír ki baj nélkül szőlőhajtás azaz annál alacsonyabb hőfokon következik be az elfagyás. Mivel a szőlő káliumból — ha a többi tápanyagból elég áll rendelkezésre — a rendszer adag 2—3 szorosát is képes felvenni s ez a sejtnedvben túlnyomórészt oldódó klór és kénvegyületek alakjában van jelen, valószínű, hogy a műtrágyázás folytán felvett káliumtöbblet a sejtnedv sűrűségét növeli s így annak fagyponjtját csökkenti. 1 C-nál nagyobb fagyponjtcsökkenés ezuton aligha érhető el. A káliutrágyázás hátránnyal nem járhat, sőt a minőséget emeli, mert a cukor- s keményítőképződést is fokozza, ellentétben a fagyérzékenységet növelő túlzott nitrogéntrágyázással.

Ha mindennek ellenére a tavaszi fagy kártételét nem sikerül elkerülnünk a lefagyott hajtásokat hagyjuk maguktól leszáradni, mert a beavatkozással, amellyel már ugysem segíthetünk, több kárt, mint hasznot okozhatunk. A fagysujtotta szőlők fokozott s különleges gondozást, szakszerű kezelést igényelnek.

Dr. Kosinszky Viktor.

A sertésbőr 60%-ának lefejtésével enyhítenek a bőrhiányon

Budapestről jelentik: Varga József iparügyi miniszter megtekintette a sertésközvágóhidon a disznóbőrfejtést. A nyersbőrhiányon az iparügyi minisztérium akként segít, hogy kötelezi a közvágóhidakat a sertésbőr lefejtésére, mert a legújabb kísérletek szerint a disznóbőr cipők céljaira is alkalmas megfelelő kikészítési mód mellett. Eleinte a közvágóhidakon levágott sertéseknek csak 30 százalékát kellett lefejtetni, hogy a személyzet a különleges eljárást megtanulhas-

sa, a legújabb rendelkezések szerint már 60 százalékot, amelyet tovább emelnek majd. Az iparügyi minisztérium külföldön tanulmányoztatta a különféle fejtési módszereket s most erre alkalmas kések bevezetésével tömegszerűen folyik a sertésbőr lefejtése. Ezek a kések lehetővé teszik azt, hogy a bőrök minősége javuljon és a fejtési idő megrövidüljön.

A disznóbőrfejtés általánosításával eléri, hogy a lábbelikészítésre alkalmas bőrökben mutatkozó hiány megszűnjék.

A magyar gyümölcs értékesítése

Budapestről jelentik: Bánffy Dániel bányászati földművelésügyi miniszter az országos gyümölcserképezési szakbizottságot értekezletre hívta össze, amelyen Bárányos Károly dr. államtitkár elnökölt.

Az államtitkár közölte a megjelentekkel, hogy a külföldi országokkal már megállapodások jöttek létre. Intézkedések történtek hűtőkocsik megfelelő biztosítására. Az erdélyi gyümölcset a szállítási nehézségek miatt főleg feldolgozott állapotban értékesítjük. Nagyobb súlyt helyezünk az erdei gyümölcsök összegyűjtésére és feldolgozására, gondoskodunk a kiváló nagyszőlőskörnyéki számoca megfelelő értékesítéséről is. A gyümölcstermelőket hitelnnyújtással támogatjuk.

Az arany pályafutása

Amerika felfedezésétől 1800-ig Columbia és Brazília foglalták el az első helyet az aranytermelő országok között. Ez a két délamerikai állam a világ évi aranytermelésének majdnem a felét produkálta. Oroszország a világ aranytermelésének huszoneg százalékát bányászta, míg az Egyesült Államok a negyedik helyen szerepelnek az aranytermelés statisztikájában.

A múlt században azonban a termelés aránya megváltozott. Elsősorban az Egyesült Államok egyik államában, Kaliforniában, tekintélyes aranymezőket fedeztek fel. Ezenkívül pedig Ausztrália is belépett az aranytermelő államok sorába, mert ezen a kontinensen 1850 és 1875 között jelentős aranylelőhelyeket tártak fel. Ezek voltak az aranyláz évtizedei, amikor valóságos népvándorlás indult meg Kalifornia új aranymezőire felé, hetek alatt a földből nőttek ki új városok, ezer és ezer ember gazdagodott meg a földeken talált aranyerek révén és újabb ezrek gazdagodtak meg az aranybányászással.

A múlt évszázadban felfedezett új aranylelőhelyek megháromszorozták azt az arany mennyiséget, amelyet Amerika felfedezésétől kezdve bányásztak az egész világon.

Ismét tekintélyes mértékben megnövekedett az aranykészlet, amikor Afrika és Alaszka aranylelőhelyeit is feltárták.

Az aranybányászás az aranyosás eljárást is tökéletesítették és ez is hozzájárult ahhoz, hogy 1890 óta állandóan növekedett az évi aranytermelés. Az aranylelőhelyek között az első helyre a délamerikai aranybányák kerültek, amelyek a világ aranytermelésének negyven százalékát állítják elő.

Oroszország 1935-ben a világ aranytermelésének tizenegy százalékát produkálta utána következett Kanada tizenegy százalékkal, majd az Egyesült Államok tiz százalékkal. 1932-ben, amely az aranytermelés szempontjából kitűnő év volt, Délamerika egymaga 370.000 kilogramm aranyat termelt, amely rekordot jelent az aranybányászás történetében.

Az orosz aranytermelés a világháború előtt már elérte az évi harmincezer kilogrammot. A forradalom alatt az aranytermelés jelentős mértékben csökkent, de 1924 óta ismét emelkedő irányzatot mutatott és — a Dagens Nyheter statisztikája

szerint — 1935-ben elérte az évi 150.000 kilogrammot.

Az Egyesült Államok 1847-től 1936-ig körülbelül hétezer tonna, Kanada pedig 1858-tól közel 1500 tonna aranyat termelt.

A világ aranykészlete tulajdonképpen az utolsó negyven évben gyarapodott jelentős mértékben. Harmincöt év alatt több aranyat termeltek, mint Amerika felfedezése óta 1900-ig tehát négy évszázad alatt.

1492-től a háború előtti évekig körülbelül 36.000 tonna aranyat termelt a világ

és ennek az arany mennyiségnek több mint a felét a XX. században termelték.

—o:—

Tizenkilenc állam arany tartalmát őrzik az Egyesült Államokban. Washingtonból jelentik: Morgenthau amerikai pénzügyminiszter közölte a képviselőház valuta bizottságával, hogy Anglián kívül 18 állam helyezte el aranytartalmát az Egyesült Államokban. Az Egyesült Államokban lévő külföldi aranytartalmak teljes összege április végén 1960 millió dollárra rugott.

Német tiszték megvizsgálják egy lelőtt angol bombavetőt

A világ legnépszerűbb közirója

Ötvenöt éves vékony, száraz emberke, kihangsúlyozott sas-orrú rövidre nyírott fekete bajusszal, déliesen barna archőrrel mindig a legújabb divat szerint öltözve, mint egy filmszínész — így néz ki Virginio Gayda, Olaszország „elsőszámu közirója”, a félhivatalos Giornale d'Italia igazgatója, akit ezekben a viharos napokban az egész világsajtó idéz, akinek a nevét az egész világ olvasóközönsége megtanulta.

Gayda főszerkesztő kétségkívül a világ legelőbbet idézett újságírója. Külpolitikai vezércikkei mindig a hivatalos fasiszta külpolitika irányítóinak intenciáit tolmácsolják. Ezért van az, hogy az egész világ rádiója, sajtója idézi ezt az újságíró, aki igen mozgalmas pályát futott be, amíg elérkezett mai pozíciójához.

Gayda piemonti származású és alig volt huszéves, amikor az újságírásnak szentelte életét. Pályafutását az akkor liberális „Stampa” című torinói lapnál kezdte meg. Feltűnést keltett egyéni írásmódjával, meglátásaival és cikkeinek határozott hangjával. Kizárólag politikai kérdésekkel foglalkozott. A fiatal újságíró 1908-ban európai körútra indul és feltűnéstkelő politikai riportokban számol be lapjában tapasztalatairól. Különösen sok időt szentelt a Baltikán és Oroszország politikai helyzetének. Amikor a világháború kitört, politikai küldetésben Kelet-Európában teljesített szolgálatot. Később a skandináv államokba került, majd kinevezik Olaszország pétervári nagykövetségébe. Ilyen minőségben alapos tanulmányozás tárgyává tette az akkori Oroszország viszonyait. Idejének legnagyobb részét utazgatásokkal tölti és rövid idő alatt Oroszország legjobb ismerősei sorába küzd fel magát. Tapasztalatait „Egy császárság válsága” címen könyvben foglalja össze, amelyben rámutat azokra a vizsátságokra, amelyeket a cárok politikája előidézett és megjósolta a cárizmus közeli bukását. A bolsevista forradalom idején is Oroszországban tartózkodott és tanúja volt a nagy átalakulásnak. Cikkeiben szemléltető módon tárja fel Oroszország ezen for-

rongó napjainak eseményeit, majd 1919-ben könyvalakban is megírja a cári Oroszország összeomlását.

A világháború után a diplomata visszatér a szerkesztőségi íróasztalhoz. 1921-ben megválasztják a Messagero című római nagy napilap főszerkesztőjének. A Messagero annakidején a nehézipar szócsöve volt és a szélső jobboldal politikai elveit vallotta. Gayda csatlakozik a nacionalista mozgalomhoz, amely viszont később a fasisztákhoz kapcsolja magát.

A diplomáciai tolmács szerepkörét 1926 óta tölti be az elsőszámu olasz publicista, amikor Mussolini kinevezi a Giornale d'Italia főszerkesztőjének. Ettől az időtől kezdve a Giornale d'Italia a fasiszta kormány félhivatalos szócsöve és diplomáciai kérdésekben mértékadó.

Ma már 14 éve tölti be azt a szerepet és hű tolmácsolója a fasiszta külpolitikai intencióknak. Mussolinivel nem találkozik sokat. Elég ha a Chigi palotából telefonon felhívják és Gayda írógépe már is kopog. Néhány óra múlva már nemcsak az olasz közönség olvassa Gayda két-három hasábos cikkeit, hanem kivonatosan ismerteti azt az egész világsajtó.

Gaydának az a körülmény, hogy ő az elsőszámu olasz publicista nagy jövedelmet biztosít. Nemcsak Olaszországban keres nagy összegeket, hanem a különböző amerikai sajtóvállalatoknál is. Az amerikaiak, akik szeretik a statisztikát, megállapították, hogy évente legalább 500.000 szót ír le, valamint hogy nevét többen ismerik, mint a filmszínészeket. (m. j.)

DÉLVIDÉK

politikai napilap

Kiadó és laptulajdonos:

Illés Sándor főszerkesztő

Felelős szerkesztő Muhi János

Szerkesztőség és kiadóhivatal Zombor, Csihás

Benő ucca 3.

Nyomatott Bosnyák József körforgógépén